

Læring og livsmestring

Lierskolen skal gi den enkelte elev de beste muligheter for faglig og sosial utvikling.

Kvalitetsplan for skole 2016 – 2020

Kvalitetsplanen
omhandler prioriterte
kommunale utviklings-
områder og skal gi
retning fram til 2020.

Innhold

1. Om planen	4
Telling og fortellinger	
Kvalitet og kvalitetskjennetegn	
Helhetlig læringsløp og tidlig innsats	
2. Kultur for læring	5
Visjon, mål og strategi	
Læring og kompetanse	
Lierskolens verdigrunnlag	
Dynamisk tankesett fremmer læring	
Ambisjoner på alle elevenes vegne	
Elevmedvirkning og elevmedskapning	
Motivasjon – Mestring – Muligheter	
3. Kontinuitet og fornyelse	8
Utviklingsområder	
Modell for utvikling av lierskolen	
4. Kvalitet i opplæringen	10
Dybdelæring	10
Fagovergripende kompetanse	
- Grunnleggende ferdigheter	
- Kompetanse for fremtiden	
- Digital kompetanse	
Fagspesifikk kompetanse - dybdelæring i basisfagene	
Dybdeundervisning	
- Helhet og sammenheng i opplæringen	
- Praktisk, relevant, utfordrende og variert opplæring	
Folkehelse og livsmestring	19
Sunne og aktive liunger – vår metode for folkehelse og livsmestring	
- Trygt og godt skolemiljø	
- Bevegelsesglede og sunne matvaner	
5. Kvalitet i ledelse	25
Læringsledelse	
Kvalitet i skoleledelse	
Kvalitet i skoleeierskap	
6. Resultatmål	30
Litteraturliste	

1. OM PLANEN

Kvalitetsplanen skal fungere som et arbeidsredskap for skoleledelsen og danne grunnlaget for resultatavtalen som utarbeides for hver enkelt skole. Resultatavtalen er en avtale mellom skolen og skoleeier. Den beskriver skolens utviklingsområder og målsettinger. Skolens mandat reguleres gjennom Opplæringsloven og Læreplanverket for kunnskapsløftet. I tillegg vektlegges føringer og signaler fra meld.st. 22 Motivasjon – Mestring – Muligheter, NOU 2015:8 Fremtidens skole og meld.st. 28 Fag – Fordypning – Forståelse. Disse viser vei inn i fremtidens skole og gir tydelige signaler fram mot fornyelsen av Kunnskapsløftet. Kvalitetsplanen omhandler prioriterte kommunale utviklingsområder og skal gi retning fram til 2020.

I kvalitetsplanen stilles det forventninger til skoleledelsen, og fokuset ligger på skoleutvikling og kvalitetsvurdering. Skolens ledelse har som hovedoppgave å legge forholdene best mulig til rette, slik at hver enkelt elev gis de beste muligheter for faglig og sosial utvikling.

Tellinger og fortellinger

Vi er opptatt av fortellinger, ikke bare tellinger. Det vil si fortellinger om tall og data for å kunne undersøke og forstå hva som ligger bak tallene. Vi er opptatt av trender over tid og ikke et resultatall til bruk i rangering. Data for lierskolen behandles og gjøres lettere tilgjengelig gjennom fargekoder hvor grønn viser et meget godt resultat, gult et greit nok resultat og rødt et for dårlig resultat. Mange av resultatmålene i planen er basert på disse fargekodene.

Målene i kvalitetsplanen er kommunale gjennomsnittsmål, mens skolens resultatavtale viser den enkelte skoles målsettinger.

Lierskolens resultatmål er basert på følgende kilder; skriftlig eksamen, nasjonale prøver, elevundersøkelsen og dybdelæringsundersøkelsen.

Kvalitet og kvalitetskjenne tegn

Det er uttalt at Norges største utfordring innenfor skoleutvikling er at vi synes godt er godt nok. Norge strever ikke etter «excellence» (Beverley Freedman). I Lier snakker vi om «beste kvalitet», for kun det beste er godt nok for våre elever. Skoleeier gjennomfører tre resultatsamtaler med den enkelte skole hvert år med utgangspunkt i skolens satsninger og resultater. Det arrangeres dialogmøter i de fire skolekretsene hvor elever, foreldre, politikere og ansatte i skolen samtaler om viktige tema med utgangspunkt i lierskolens tilstandsrapport. Fylkesmannen gjennomfører tilsyn med utvalgte skoler.

Lærerne i lierskolen har utviklet kvalitetskjenne tegn for dybdelæring i norsk, matematikk og engelsk, samt for folkehelse og livsmestring. I en kvalitetstrapp beskrives praksis på fire nivå, der nivå fire beskriver beste kvalitet. Vi har behov for en felles forståelse av beste praksis og kvalitet i opplæringen. Kvalitetstrappene benyttes som verktøy for egenvurdering i kvalitetsarbeidet på den enkelte skole. Dette følges opp årlig i resultatsamtalen.

Helhetlig læringsløp og tidlig innsats

Skoleeier jobber for tettere koblinger mellom skole og barnehage for å kunne arbeide mer helhetlig og systemisk med oppvekstområdet. Det er et mål at vi for skoleåret 2017-2018 skal ha en felles aktivitetsplan for kompetanse og utvikling for skole og barnehage. Neste kvalitetsplan er tenkt skal gjelde både skole, barnehage og SFO. Tidlig innsats er et viktig prinsipp i lierskolen og innebærer at vi jobber forebyggende. Da må også tiltak og ressurser settes inn tidlig, og vi skal unngå en «vente-og-se-holdning».

Opplæringen i skolen skal åpne dører mot verden og fremtiden og gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring (fra formålsparagrafen).

2. KULTUR FOR LÆRING

Visjon, mål og strategi

Visjon

Lierskolen – fundament for livet, springbrett til verden

Overordnet mål

Lierskolen skal gi den enkelte elev de beste muligheter for faglig og sosial utvikling.

Strategi

Sammen bygger vi kapasitet for fremtiden

Læring og kompetanse

Lierskolens tilnærming til læring innebærer læring gjennom aktiv deltakelse og refleksjon sammen med andre. Alle ansatte skal inneha en overbevisning om at alle elever kan lære. Elevene trenger kunnskaper for å kunne utvikle kompetanse.

Mens kunnskap handler om å vite hva, handler kompetanse om å vite hvordan. Først når elevene kan anvende kunnskapen, har de den nødvendige kompetansen.

Lierskolens verdigrunnlag

- Respekt
- Tillit
- Inkludering
- Raushet
- Mangfold
- Lojalitet

I lierskolen skal alle møtes med respekt. Vi jobber for en kultur preget av tillit, hvor det å undre seg, vise usikkerhet, prøve og feile og stille spørsmål, ikke bare er akseptert men ønskelig. Vi tilstreber en kultur preget av raushet hvor vi tar alt i beste mening, vil hverandre vel, spiller på lag og heier hverandre fram i et inkluderende arbeidsfelleskap hvor forskjellighet og mangfold ses på som en ressurs og en normaltilstand, og hvor ulike syns-

punkter verdsettes. Vi er lojale overfor hverandre og forplikter oss til å følge opp felles bestemmelser.

Vi jobber for en kultur hvor vi ser og bruker hverandres styrker og foredrer det vi er gode på. Samtidig er vi løsningsorienterte og bruker tiden på det vi kan få gjort noe med. Sammen finner vi gode tiltak for forbedring. Entusiasme, kreativitet og skaperevne verdsettes på alle nivå i organisasjonen.

Dynamisk tankesett fremmer læring

«Jeg kan det ikke ennå». Det lille ordet «ennå» utgjør den store forskjellen. Ordet indikerer at eleven er i en læringsprosess. Det eleven ikke skjønner i dag vil han/hun sannsynligvis forstå i morgen, eller på et senere tidspunkt. Et slikt dynamisk tankesett fremmer læring, mens et fast tankesett kan hemme læring. En elev med fast tankesett vil si «dette kan jeg ikke». Det kan knyttes til at eleven ikke har de egenskaper som skal til for å lykkes. Disse elevene foretrekker gjerne enklere oppgaver. Det blir viktig å få rett svar og ros for dette. For at elever skal utvikle et dynamisk tankesett må skolen (og foresatte) gi elevene anerkjennelse på innsats, utholdenhet og arbeid, i stedet for å knytte ros til antall oppgaver, rett svar eller personlige egenskaper.

Høye ambisjoner på alle elevenes vegne

Alle elever må møtes med tro på at de kan lykkes. De må få utfordringer de må strekke seg etter for å nå sitt fulle potensiale. Lave forventninger blir ofte selvoppfyllende profetier og resulterer i lav læringseffekt.

Alle elevene i lierskolen skal derfor møtes med høye forventninger og mestringstro.

Elevmedvirkning og elevmedskaping

Elevmedvirkning er et kjent begrep og et gjeldene prinsipp for opplæringen. Elevmedvirkning inne-

bærer deltakelse i avgjørelser som gjelder læring, både for den enkelte elev og for gruppa. I et inkluderende læringsmiljø er elevmedvirkning positivt for utviklingen av sosiale relasjoner og motivasjon for læring på alle trinn. Elevmedvirkning er med på å gjøre elevene mer bevisste egne læringsprosesser, og de får større innvirkning på egen læring. Elevene utvikler demokratiforståelse gjennom deltakelse og elevmedvirkning. Elevene skal kunne delta i planlegging, gjennomføring og vurdering av opplæringen. (Opplæringsloven).

I lierskolen vil vi gjennom å benytte begrepet elevmedskaping, tydeliggjøre elevenes aktive rolle i egen læringsprosess.

De skal delta aktivt i å skape gode lærings situasjoner i samarbeid med medelever og lærere. Et viktig bidrag i dette arbeidet er elevstyrt utviklingssamtale som gjennomføres ved flere av lierskolene. Dette innebærer at det er eleven som forbereder og leder utviklingssamtalen med støtte fra lærer. Elevene skal ha innflytelse i forhold til valg av fagfordypning og læringsstrategier med en progresjon gjennom læringsløpet. Valgmuligheter, påvirkning og medskaping er viktig for elevenes motivasjon for læring. Gjennom elevmedskaping bevisstgjøres elevene til å ta egne og begrunnede valg, og elevene ansvarliggjøres.

Motivasjon - Mestring - Muligheter

Elevenes manglende motivasjon for læring er en av skolens store utfordringer (meld.st. 22). Vi registrerer en synkende motivasjon gjennom læringsløpet. Dette resulterer i at vi sender fra oss for mange elever med lav motivasjon for læring over til videregående opplæring. Statistiske tall viser hvor avgjørende gjennomført videregående opplæring er for ungdommers fremtid.

Som ungdomsskolemeldingen «Motivasjon – Mestring – Muligheter» påpeker, er motivasjonen lavest på ungdomsskolen, noe vi også ser i Lier. Vi støtter oss til stortingsmelding 22 (2010-2011)

Gjennom fokus på motivasjon, mestring og muligheter, vil vi sende fra oss elever som er motiverte for læring og som har tro på at de kommer til å lykkes i det videre skoleløpet.

som viser til at praktisk, relevant, utfordrende og variert opplæring skal øke elevenes **motivasjon** for læring.

En annen viktig faktor er **mestringsforventning**, det at eleven tror at han/hun kommer til å få det til. Dette utvikles gjennom at lærerne møter hver enkelt elev med høye forventninger ut ifra elevens ståsted og sørger for mestringsopplevelser. Elevene må oppleve å bli sett og få støtte og god veiledning i en kultur preget av tillit. De må få bruke sine styrker, sin kreativitet og utforskertrang. De må trene utholdenhet, trene på å ikke gi seg selv om de møter motstand og forstå at det er hardt arbeid som gir resultater.

Vi må sørge for at elevene i lierskolen har de beste **muligheter** for å lykkes i samfunnet. Da trenger de relevant kompetanse i tråd med samfunnsutviklingen. Fokuset på fremtidens kompetanser skal utruste elevene til videre skolegang og til å løse fremtidige utfordringer. Dette skal de tilegne seg gjennom fag, fordypning og forståelse.

Gjennom fokus på motivasjon, mestring og muligheter, vil vi sende fra oss elever som er motiverte for læring, og som har tro på at de kommer til å lykkes i det videre skoleløpet.

3. KONTINUITET OG FORNYELSE

I lierskolen er elevenes læring i fokus og danner utgangspunkt for alt vi holder på med. Vi er opptatt av å utvikle oss med bakgrunn i skoleforskning, praksiserfaringer og styringsdokumenter. Det er viktig å samle lierskolen, spisse fokus og tenke langsiktig.

Utviklingsområder

Lierskolen har to utviklingsområder de neste fire årene:

- Dybdelæring
- Folkehelse og livsmestring

Dybdelæring er det motsatte av overflatelæring. Det går ut på å ta seg tid til å gå i dybden og dermed tilegne seg en bedre forståelse av fagstoffet. I lierskolen skal vi ha fokus på fag, fordypning og forståelse jf. meld.st. 28 (2015-2016). Vi prioriterer ved å si at noe er viktigere enn noe annet, og vi må ha fokus på de overordnede målene som vi finner i læreplanens overordnede del og formålet med faget. Det er vesentlig å skape helhet og sammenheng i opplæringen gjennom å se kompetansemålene for fag i sammenheng, både innenfor og på tvers av fagene.

Vi skal utdanne dagens unge til fremtidens borgere og da må elevene tilegne seg den kompetansen de vil ha behov for i fremtiden.

De må kommunisere godt og kunne samarbeide med andre, lære å vurdere alternativer kritisk og trene på problemløsning. Hva som er nyttig og viktig kunnskap endres over tid, så det å kunne tilegne seg ny kunnskap og omsette dette til kompetanse blir viktig i en verden i rask endring. Elevene må derfor lære å lære og velge gode læringsstrategier. De trenger god digital kompetanse og utfordres på kreativitet som kan stimulere morgendagens innovative løsninger.

Folkehelse og livsmestring danner grunnlaget eller fundamentet for læring. Lierskolens metode for folkehelse og livsmestring heter «Sunne og aktive liunger». Målet er at elevene i lierskolen blir robuste barn og ungdommer som takler hverdagen og er rustet for fremtidige utfordringer.

Sunne og aktive liunger er en metode, som med lokal tilpasning skal styrke fokus på skolens for målspargraf og dannelsesoppgave jf. opplæringsloven §1-1.

Skolen skal jobbe systematisk og målrettet med folkehelse og livsmestring ved å sette fokus på et trygt og godt skolemiljø og bevegelsesglede og sunne matvaner.

Det jobbes ut i fra at aktive barn med gode matvaner blir opplagte og friske barn med bedre forutsetninger for å lære. I samarbeid med foreldrene skal skolen gjøre elevene i stand til å mestre sine egne liv. Elevene trenger kunnskap og erfaringer for å kunne ta gode valg i livet.

Mål

Lierskolen skal gi den enkelte elev de beste muligheter for faglig og sosial utvikling.

Fag - Fordypning - Forståelse

- Fremtidens kompetanser
- Helhet og sammenheng i opplæringen
- Praktisk, relevant, utfordrende og variert opplæring
- Digital læring

Læringsledelse

- Støttende relasjoner
- Motivasjon og forventning
- Struktur og regler
- Læringskultur

DYBDELÆRING

Sunne og aktive liunger

- Trygt og godt skolemiljø
- Bevegelsesglede og sunne matvaner

FOLKEHELSE OG LIVSMESTRING

Modell for utvikling av lierskolen

Lierskolen har dyktige lærere som er opptatt av den enkelte elevs faglige og sosiale utvikling. Det er ikke dermed sagt at vi ikke kan utvikle oss videre. Vi trenger ikke være dårlige for å bli bedre! Vi ønsker å videreutvikle oss med utgangspunkt i det gode arbeidet som gjøres. Innholdet i skolen må endres i takt med samfunnet, og vi må ruste elevene med kompetanse de har nytte av i fremtiden.

Hovedmålsettingen for lierskolen symboliseres ved taket som en overbygning. Folkehelse og livsmestring danner grunnmuren. Gjennom tiltakene i «sunne og aktive liunger» skal elevene få kunnskaper og erfaringer som gjør dem rustet til

å mestre livene sine på en god måte. Dette er en forutsetning for læring og faglig utvikling. Læringsledelse var lierskolens utviklingsområde i forrige kvalitetsplanperiode. En god prosess med bred involvering har gitt resultater i form av en omforent praksis som er godt forankret på den enkelte skole. Det er forventet at dette arbeidet videreføres. Læringsledelse er veggene eller reisverket i huset og skal sørge for et læringsmiljø av beste kvalitet. Det er opplæringen som skal ha hovedfokus i skolen. Dermed er dybdelæringen sentralt plassert i husets hovedetasje. Gjennom dybdelæring skal elevene lære fag, fordype seg i emner og utvikle varig forståelse. Elevene skal nå sitt faglige potensiale og utvikle kompetanse de har behov for i fremtiden.

4. KVALITET I OPPLÆRINGEN

I lierskolen har vi høye ambisjoner på egne og elevenes vegne. Vi skal levere en opplæring av beste kvalitet gjennom sammen å bygge kapasitet og profesjonalitet. Vi skal etterstrebe et likeverdig opplæringstilbud for alle elevene i kommunen. Vi må sikre kvalitet i alle klasserom gjennom systemisk tenkning og profesjonalitet. Samarbeid og deling innad på skolen og på tvers av skoler er den viktigste metoden for kompetanseheving. Utvikling og læring skjer i hovedsak gjennom utprøving og refleksjon i samarbeid med andre profesjonelle. Dette prioriteres både på den enkelte skole og fra faglig skoleeier i form av nettverk.

Utviklingsområde

- DYBDELÆRING

Dybdelæring defineres som gradvis utvikling av forståelse av begreper, begrepssystemer, metoder og sammenhenger innenfor et fagområde. Dybde læring handler også om å forstå temaer og problemstillinger som går på tvers av fag- eller kunnskapsområder. Det innebærer også at man bruker sin evne til å analysere, løse problemer og reflektere over egen læring for så å konstruere en varig forståelse (NOU 2015:8).

Mål

Elevene i lierskolen skal utvikle god og varig forståelse og kunne bruke det de har lært. De skal kunne overføre det de har lært fra en situasjon til en annen og bruke kunnskap og ferdigheter til problemløsning i kjente og ukjente sammenhenger.

Kjennetegn på dybdelæring (utviklet av og for lierskolen)

- Bruker kunnskap og ferdigheter i kjente og ukjente sammenhenger
- Utvikler en god, helhetlig og varig forståelse i og på tvers av fag
- Relaterer nye begrep og idéer til tidligere kunnskap og erfaringer
- Utvikler kreativitet, evne til samhandling, problemløsning og kritisk tenkning
- Velger hensiktsmessige læringsstrategier og er aktive i egen læringsprosess

Gjennom dybdelæring skal elevene tilegne seg kompetansen de trenger i fremtiden.

Fagovergripende kompetanse

Grunnleggende ferdigheter, -en forutsetning for dybdelæring. Det har vært jobbet systematisk med muntlige ferdigheter, lesing og regning i alle fag i lierskolen. Vi bør ha et større fokus på skriving i alle fag og det å skrive seg til læring. Vi registrerer også for store forskjeller i elevers digitale kompetanse. Vi anser nå de grunnleggende ferdighetene som implementert og som en integrert del av fagene. Uten grunnleggende ferdigheter vil vi ikke kunne nå målet om dybdelæring.

Kompetanse for fremtiden. Elevene i lierskolen skal være godt rustet til å håndtere morgendagens utfordringer. Ved at elevene jobber med fag, fordypning og forståelse gjennom dybdelæring, vil de kunne tilegne seg fremtidens kompetanser. Viktige kompetanser for fremtiden er; kritisk tenkning, problemløsning, kommunikasjon, samarbeid, kreativitet og lære å lære.

Kritisk tenkning og problemløsning ses ofte i sammenheng, og handler om å kunne resonnerer, analysere og identifisere relevante spørsmål og å kunne bruke relevante strategier for kompleks problemløsning. Det handler også om å kunne vurdere påstander, argumenter og beviser fra ulike kilder i sammensatte og ukjente situasjoner. Evne til å ta rasjonelle valg, beslutninger og ta i bruk vitenskapelige metoder knyttes også til kompetansene. Kritisk tenkning og problemløsning er viktig i dag, og noen sider ved kompetansene vil få økt betydning fremover. Komplexiteten i samfunnet og den store tilgangen på informasjon gir den enkelte behov for å kunne gjøre kritiske vurderinger og håndtere ulike problemstillinger og problemer, både i arbeid, samfunn og privatliv. (NOU 2015:8)

Kreativitet og innovasjon handler om å være nyskapende, nysgjerrig, iderik, å kunne se utenfor rammene og å ta initiativ. Kunnskaps- og teknologiutvikling og høye forventninger til at komplekse problemer skal løses, gjør at kreativitet og inno-

vasjon blir viktig i samfunnet og i arbeidslivet fremover. Kreativitet og innovasjon vurderes som sentralt for økonomisk utvikling og for norsk næringslivs konkurransekraft. Kreativitet og nyskaping i form av estetiske og kunstneriske uttrykk har stor verdi for samfunnet, og det blir viktig fremover at kulturelle uttrykk reflekterer det økte mangfoldet. De fleste vil ha behov for kreativitet i sin yrkesutøvelse og evne til nyttenkning og initiativ kan bidra til å skape muligheter og livskvalitet for den enkelte og for andre mennesker (NOU 2015:8).

Kjennetegn på kreativitet:

- **Nysgjerrig:** å ha evne til undring og å stille spørsmål, evne til å utforske og undersøke og å stille spørsmål ved etablerte sannheter.
- **Utholdende:** å ikke gi opp i møte med utfordringer, å tørre å være annerledes og å tolerere usikkerhet.
- **Fantasifull:** å utvikle fantasifulle løsninger og muligheter, å leke med ulike muligheter, å gjøre koblinger og å bruke intuisjon.
- **Samarbeidende:** å dele et produkt, gi og motta tilbakemeldinger og samarbeide på en hensiktsmessig måte.
- **Å arbeide disiplinert:** å utvikle teknikker, å kunne reflektere kritisk og å skape og forbedre

Digital kompetanse

En viktig forutsetning for å kunne håndtere fremtidens kompetanser er grunnleggende digital kompetanse. Denne kompetansen er fagovergripende og sees på som en av de fem grunnleggende ferdighetene. Digital kompetanse er en sentral del av fagområdene i skolen, fordi teknologiutvikling og digital teknologi har stor innvirkning på hvordan vi lever livene våre både privat, i skolen og i arbeids- og samfunnsliv.

Digital kompetanse er i dag en forutsetning for å kunne delta i ulike former for læring og utdanning og for å delta aktivt i arbeids- og samfunnsliv.

Kritisk tenkning, kommunikasjon og samhandling vil både i dag og i framtiden i stor grad handle om å vurdere informasjon som er tilgjengelig digitalt. Å mestre digitale verktøy og omgivelser er sentralt i kommunikasjon og samhandling. Den internasjo-

nalt anerkjente ICILS -undersøkelsen avdekker at 30 % av de norske 15-åringene har svært dårlige digitale ferdigheter. Det betyr at tre av ti femten-åringene ikke har fått tilstrekkelig utviklet digital kompetanse i grunnskolen, noe som gjør at de stiller svakere enn andre elever når de skal utnytte digitale verktøy i faglig sammenheng på videregående skole eller i arbeidslivet på sikt (Senter for IKT). Utdanningsdirektoratets kartleggingsprøve i digitale ferdigheter for 4. trinn er obligatorisk i Lier. Skolene rapporterer på andel elever under kritisk grense og hvilke tiltak som iverksettes for å heve elevenes digitale kompetanse.

Digital læring og kompetanseheving: I planperioden vil det være fokus på kompetanseheving av lærere og ledere. En slik kompetanseheving skal sikre at elever i lierskolen får et likest mulig tilbud uavhengig av skole og lærer. Kompetansehevingen skal foregå skolevis etter felles plan. I samme periode skal alle elever få sin egen pc eller nettbrett for å jobbe med digital læring.

PLAN FOR DIGITAL KOMPETANSEUTVIKLING FOR LÆRERE OG LEDERE I LIERSKOLEN

Høst 2017	Vår 2018	Høst 2018	Vår 2019	2017-2020
Digital dømmekraft	Søk og kildevurdering	Produksjon og opphavsrett	Sosiale medier	Nye ansatte linkes til den eksisterende satsingen etter eget program.

Lierskolen bruker www.iktplan.no til kompetanseutvikling for lærere og ledere, og i planlegging av undervisning.

Lier kommune som skoleeier har en klar forventning om at lærere og ledere i lierskolen tar i bruk de digitale verktøy som til enhver tid er gjeldende for kommunen. Dette gjelder både i undervisning, administrasjon og ledelse. Skoleeier forplikter seg til å legge til rette for digitalisering og digital utvikling, og jobbe for å samordne innkjøp og drift av maskiner og programvare. Elever og lærere skal ha tilgang til digitale verktøy som er best mulig tilpasset skolens behov. Skoleeier skal være en god rollemodell for ledere og lærere i lierskolen.

Skoleleder har ansvar for å ivareta den enkelte lærers utviklingsbehov innen digital kompetanse gjennom bruk av kompetansepakker og kartlegging i IKTplan.no. Målet med kompetansepakke er å heve skolens kollektive kompetanse og lærernes individuelle kompetanse. Det skal settes av tid til arbeidet i felles utviklingstid og tilrettelegge for individuelt arbeid. Kompetansepakker skal gjennomføres i henhold til plan.

Lærerne i lierskolen skal gjennomføre kompetansehevingstiltak og bidra til en delings- og læringskultur. Lærerne er forpliktet til å bruke innholdet fra [IKT plan.no](http://IKTplan.no) som et minstekrav til hva elevene skal lære av digital kompetanse på de ulike trinnene. De skal legge til rette for at elevene kan prøve og feile i trygge omgivelser, og at de verktøy som til enhver tid er rådene benyttes i planlegging og undervisning.

Fagspesifikk kompetanse – dybdelæring i basisfagene

Vi ønsker et større fokus på formålet med faget i kvalitetsplanperioden. Tradisjonelt har fokuset ligget på kompetansemålene for fag, i tillegg til at læreboken har fått styre innhold og progresjon i for stor grad. Læreboka skal være ett av flere nyttige hjelpemiddel for måloppnåelse i faget. Vi må se kompetansemålene i sammenheng og huske at både opplæringslov, generell del av læreplan, læringsplakaten og formålet med faget er overordnet kompetansemålene for fag.

NORSKOPPLÆRING

Mål

Elevene i lierskolen har en lese- og skrivekompetanse som gjør dem i stand til å bruke ulike læringsstrategier i sin videre utvikling. Ved å se norsk språk, kultur og litteratur i et historisk og internasjonalt perspektiv, har elevene en språklig trygghet og identitet som gir en forståelse av det samfunnet de lever i. Elevene kan kommunisere et faglig budskap, egne tanker, meninger og vurderinger.

Kvalitetskjenne tegn på beste praksis

Kvalitetstrapp; dybdelæring i norsk – et egenvurderingsverktøy i skolens kvalitetsarbeid.

Trappetrinnene bygger på hverandre og nivå 4 beskriver beste praksis:

Nivå 4

Norskundervisningen er praktisk, relevant, utfordrende og variert. Den kjennetegnes av stor grad av elevaktivitet med fokus på forståelse, prosess og undring. Elevene arbeider undersøkende, utforskende og skapende med språket. Undervisningen har en helhetlig tilnærming. Norskundervisningen er satt i et system som utvikler praksisen i henhold til oppdatert forskning og teori.

Nivå 3

Undervisningen kjennetegnes av mye dialog som virker fremmende for forståelse, begreper og anvendelse av språket. Læringsverktøy og metoder varieres i stor grad, og det legges vekt på praktisk anvendelse av norsk. Lærerne har fokus på læringsfremmende vurderingspraksis og elevmedskapning. Norskundervisningen er i ferd med å settes i et system som virker utviklende for elevens læring og undervisning på skolen.

Nivå 2

Skolen har startet en prosess for å få en felles forståelse av hva god norskundervisning er. Det ligger et ønske om å utvikle en praksis som gir dybdelæring i faget. Det letes etter og leses faglitteratur. Skolen har begynt å dele praksis med mål om å få en felles plattform for hvordan de ønsker å planlegge, gjennomføre og vurdere i norskundervisningen. Det jobbes med å gi elevene oppgaver som ligger i deres utviklingssone.

Nivå 1

Elevene får det antall timer i norskfaget de skal ha med faglig kompetent pedagog. Overflatelæring av alle hovedtemaene i læreplanen, samt noe elevmedvirkning. Progresjonen i faget følger stort sett en lærebok. Pålagte kartleggingsprøver gjennomføres, men vurderingen av elevenes kompetanse preges av en summativ karakter.

ENGELSKOPPLÆRING

Mål

Elevene i lierskolen forstår og bruker det engelske språket i muntlig og skriftlig kommunikasjon. De opplever glede ved å kunne et annet språk og ha kulturell innsikt, noe som fremmer økt samhandling, forståelse og respekt mellom mennesker med ulik kulturbakgrunn.

Kvalitetskjenne tegn på beste praksis

Kvalitetstrapp; dybdelæring i engelsk – et egen- vurderingsverktøy i skolens kvalitetsarbeid.

Trappetrinnene bygger på hverandre og nivå 4 beskriver beste praksis:

Nivå 4

Engelskundervisningen er praktisk, relevant, utfordrende og variert. Den kjennetegnes av stor grad av elevaktivitet med fokus på forståelse, prosess og undring. Elevene arbeider undersøkende, utforskende og skapende med språket. Undervisningen har en helhetlig tilnærming. Engelskundervisningen er satt i et system som utvikler praksisen i henhold til oppdatert forskning og teori.

Nivå 3

Undervisningen kjennetegnes av mye dialog som virker fremmende for engelsk forståelse og anvendelse av språket. Engelsk brukes som undervisningsspråk i den grad det lar seg gjøre. Læringsverktøy og metoder varieres i stor grad, og det legges vekt på praktisk anvendelse av engelsk. Lærerne har fokus på læringsfremmende vurderingspraksis og elevmedskapning. Engelskundervisningen er i ferd med å settes i et system som virker utviklende for elevens læring og undervisning på skolen.

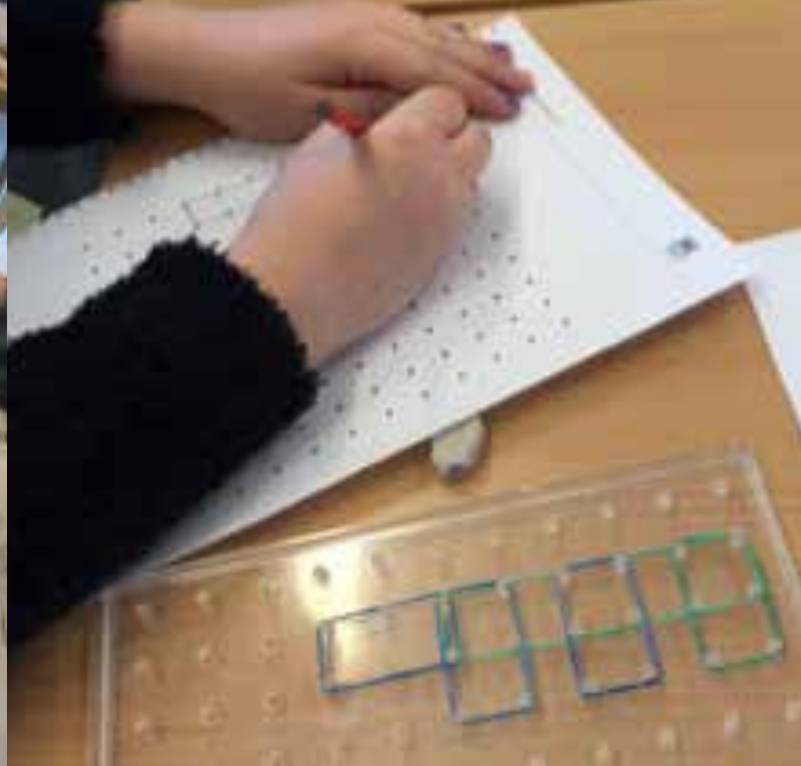
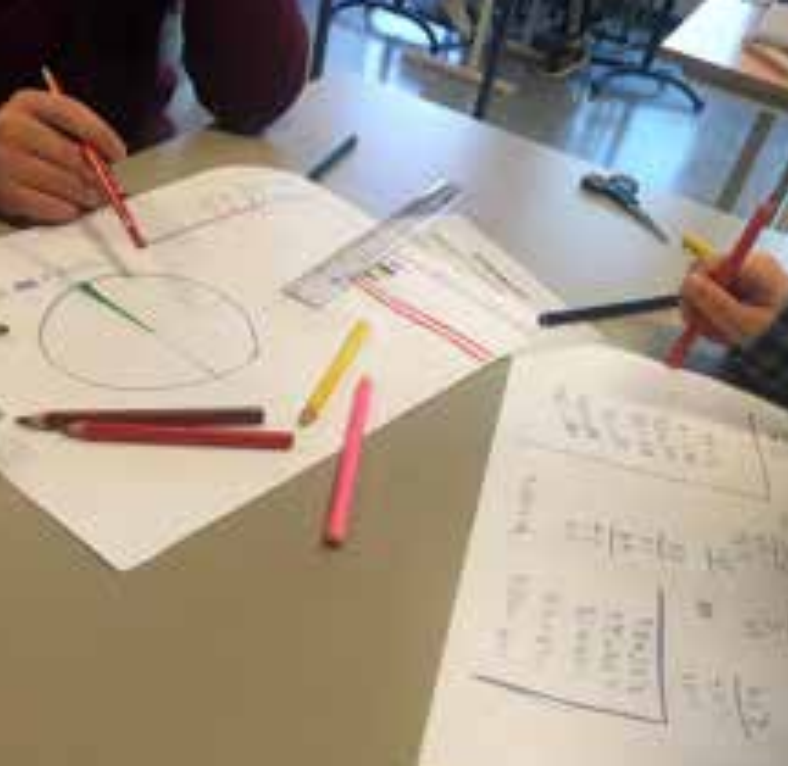
Nivå 2

Skolen har startet en prosess for å få en felles forståelse av hva god engelskundervisning er. Det ligger et ønske om å utvikle en praksis som gir dybdelæring i faget. Det letes etter og leses faglitteratur. Skolen har begynt å dele praksis med mål om å få en felles plattform for hvordan de ønsker å planlegge, gjennomføre og vurdere i engelskundervisningen. Det jobbes med å gi elevene oppgaver som ligger i deres utviklingszone.

Nivå 1

Elevene får det antall timer i engelskfaget de skal ha med faglig kompetent pedagog. Overflatelæring av alle hovedtemaene i læreplanen, samt noe elevmedvirkning. Pålagte kartleggingsprøver gjennomføres, men vurderingen av elevenes kompetanse preges av en summativ karakter.

MATEMATIKKOPPLÆRING

Mål

Elevene i lierskolen har en positiv holdning til faget og en solid matematisk kompetanse som gir et godt grunnlag for livsmestring, livslang læring, videre utdanning og deltakelse i yrkesliv og samfunn.

Kvalitetskjenne tegn på beste praksis

Kvalitetstrapp; dybdelæring i matematikk – et egenerveringsverktøy i skolens kvalitetsarbeid.

Trappetrinnene bygger på hverandre og nivå 4 beskriver beste praksis:

Nivå 4

Matematikkundervisningen er praktisk, relevant, utfordrende og variert. Den kjennetegnes av høy grad av elevaktivitet med fokus på forståelse, prosess og undring. Elevene arbeider undersøkende, utforskende og skapende med matematiske problemstillinger. Undervisningen har en helhetlig tilnærming og elevene forklarer sine løsningsforslag. Matematikkundervisningen er satt i et system som utvikler praksisen i henhold til oppdatert forskning og teori.

Nivå 3

Undervisningen kjennetegnes av mye dialog som virker fremmende for matematisk forståelse. Undring og åpne spørsmål er viktig for at elevene skal få rom til å vurdere og argumentere for ulike fremgangsmåter og løsninger. I tillegg har ofte oppgavene flere nivåer i seg. Lærer har fokus på læringsfremmende vurderingspraksis og elevmedskapning. Skolen holder seg oppdatert på faglitteratur, og matematikkundervisningen er i ferd med å settes i et system som virker utviklende for elevenes læring og undervisningen på skolen. Matematikkfaget sees på som en helhet, og det er pedagogen som har styringen på progresjonen i faget.

Nivå 2

Skolen har startet en prosess for å få en felles forståelse av hva god matematikkundervisning er. Det ligger et ønske om å utvikle en praksis som gir dybdelæring i faget. Det letes etter og leses faglitteratur. Skolen har begynt å dele praksis med mål om å få en felles plattform for hvordan de ønsker å planlegge, gjennomføre og vurdere i matematikkundervisningen. Det jobbes for å gi elevene oppgaver som ligger i deres utviklingszone.

Nivå 1

Elevene får det antall timer i matematikkfaget de skal ha med faglig kompetent pedagog. Overflatelæring av alle hovedtemaene i læreplanen, samt noe elevmedvirkning. Progresjonen i faget følger stort sett en lærebok med repetert ferdighetstrening. Pålagte kartleggingsprøver gjennomføres, men vurderingen av elevenes kompetanse preges av en summativ karakter.

Dybdeundervisning

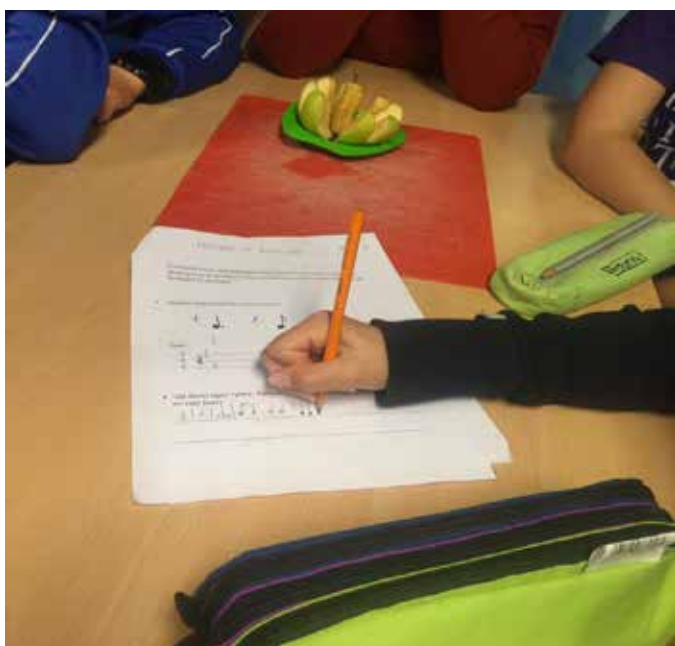
Når fordypning og forståelse skal vektlegges må vi gi elevene en opplæring som fremmer dybde- læring. Vi velger å kalle dette dybdeundervisning.

Kjennetegn på dybdeundervisning (utviklet av og for lierskolen)

- Lære å lære; læringsstrategier og samarbeids- læring
- Praktisk, relevant, utfordrende og variert undervisning
- Utforskende tilnærming og rike oppgaver
- Se målene for opplæringen i sammenheng og på tvers av fag
- Elevmedskapning og tid til å fordype seg i lærestoffet

Tilpasset opplæring og vurdering for læring er essensielt for å få til dybdelæring. Dette er nær- mere beskrevet under læringsledelse.

Med samarbeidslæring mener vi: Dette er noe annet enn tradisjonelt gruppearbeid med for- deling av oppgaver. Samarbeidslæring har som mål å skape en felles forståelse mellom gruppe- medlemmene innenfor et gitt tema. Elevene lærer gjennom dialog, diskusjon og refleksjon sammen med andre. Nye idéer, argumenter og tankerekker utvikles gjennom handling og kognisjon.

Med rike oppgaver mener vi: En rik oppgave er en problemløsningsoppgave som byr på muligheter til diskusjoner med andre når det gjelder ideer til løsninger og forståelse av begreper. En rik opp- gave skal:

- introdusere viktige ideer eller løsnings- strategier
- være lett å forstå og alle skal kunne komme i gang og ha muligheter til å jobbe med den (lav inngangsterskel)
- oppleves som en utfordring, kreve anstren- gelse og tillates å ta tid
- kunne løses på flere ulike måter, med ulike strategier og representasjoner
- kunne initiere en faglig diskusjon som viser ulike strategier, representasjoner og ideer
- kunne fungere som brobygger mellom ulike faglige områder
- kunne lede til at elever og lærere formulerer nye interessante problemer (Hva hvis...? Hvorfor er det sånn...?)

En rik oppgave kan i tillegg til ferdighetstrening også gi elevene erfaring med problemløsning, ut- forsking, kritisk tenking, samarbeid og kommuni- kasjon. Rike oppgaver er selvdifferensierende på grunn av den lave inngangsterskelen og mulig- hetene for å utvide oppgaven.

Helhet og sammenheng i opplæringen

Gjennom et for ensidig fokus på kompetanse- målene i læreplanen og nedbrytning av disse, har helhet og sammenheng i opplæringen kommet noe i bakgrunnen. Vi ønsker nå et større fokus på overordnet del av læreplan og formål med fagene. Dette vil løfte oss ytterligere fra detaljkunnskap til å kunne se sammenhenger innenfor og på tvers av fag. I planperioden vil flerfaglighet løftes fram som det bærende elementet innenfor dybde- læring. Flerfaglighet defineres som:

«Når elevene arbeider med problemstillinger el- ler tema som krever kompetanse fra ulike fag, kalles det flerfaglighet. For eksempel kan elevers forståelse av problemstillinger knyttet til klimaut-

fordringene kreve kunnskaper både fra naturfagene, matematikk, samfunnsfag og etikkfag.»

(NOU 2015:8 Fremtidens skole)

Vi må gi elevene tilstrekkelig tid til å gå i dybden og unngå for mye overflatelæring.

Læreboka skal være ett av flere hjelpemidler for å nå målene i læreplanen, men ikke være styrende for undervisningen.

Det er ikke et mål å rekke igjennom læreboka, men heller å jobbe med kjernekompetansene slik det er beskrevet i formålet med faget.

Praktisk, relevant, utfordrende og variert opplæring (PRUV)

Vi i grunnskolen kan bidra til å redusere frafallet i videregående opplæring gjennom å sende fra oss elever som er motiverte for læring. Stortingsmelding 22, Motivasjon – Mestring – Muligheter viser til at en mer praktisk, variert, utfordrende og variert

undervisning øker motivasjonen for læring. Vi ønsker oss engasjement og deltakelse, heller enn likegyldighet og passivitet. Elevaktive læringsmetoder fordrer deltakelse. Skolen har tradisjonelt favorisert elever som forstår teoretisk opplæring, noe som har vist seg å gi jentene en fordel fremfor guttene. I lierskolen er vi opptatt av variasjon og et vidt spenn av arbeidsmetoder og elevenes valg innenfor disse. Opplæringen må oppleves relevant for å skape mening og forståelse. Fokuset på fremtidens kompetanser bidrar til en mer relevant opplæring. Gjennom praktisk, relevant, utfordrende og variert undervisning skal elevene fordype seg i fagkunnskapen og utvikle en forståelse som gir en nyttig og varig kompetanse.

Kjennetegn på PRUV:

PRAKTISK: deltagende, utforskende, undersøkende

RELEVANT: mening, nytteverdi, forstå hvorfor

UTFORDRENDE: engasjerende, inspirerende, kompleks, sammensatt

VARIERT: ulike metoder, valgmuligheter, bruke styrker og utfordre svakheter

Utviklingsområde

– FOLKEHELSE OG LIVSMESTRING

Skolen har et bredt samfunnsoppdrag som går ut over det å gi elevene faglige kunnskaper og ferdigheter. Opplæringsloven framhever at skolen skal gjøre barn og unge i stand til å mestre sine egne liv. Folkehelse og livsmestring er ett av tre flerfaglige tema i ny læreplan. Temaet livsmestring har både et individuelt perspektiv og et samfunnsmessig og sosialt perspektiv. Sosialt fellesskap og støtte er viktig for den enkeltes trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd.

Livskvalitet og trivsel gjennom deltakelse i et faglig og sosialt fellesskap gir tilhørighet og reduserer risikoen for psykiske og sosiale problemer. Gode helsevalg er en del av å mestre livet, og kunnskap om fysisk og psykisk helse og konsekvenser av livsstil har stor betydning. Det vil være naturlig for skolene å se opplæringen i livsmestring i sammenheng med utvikling av skolefellesskapet, elev-

enes psykososiale miljø og arbeidet mot mobbing (meld. st. 28; Fag – Fordypning – Forståelse).

Mål

Elevene i lierskolen er robuste barn og ungdommer som takler hverdagen og er rustet for fremtidige utfordringer.

Sunne og aktive liunger – Liers metode for folkehelse og livsmestring

Metoden består av to hoveddeler; et trygt og godt skolemiljø og bevegelsesglede og sunne matvaner og En god skole bidrar til at alle barn og unge opplever omsorg, mestring, trivsel og læring. Det fremmer god psykisk helse og muligheten til å få et godt liv. Forskning viser at en aktiv skoledag med regelmessig, variert og sunt kosthold gir økt læring, flere venner og økt trivsel (skolemateksperimentet). Skolemåltidene har stor betydning for barnas helse, også i forhold til innsats og konsentrasjon.

Trygt og godt skolemiljø

Mål

Elevene i lierskolen opplever tilhørighet i et sosialt fellesskap preget av trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. De er robuste barn med et godt selvbilde som takler motgang og mestrer livene sine. Gjennom å utvikle kunnskap, ferdigheter og holdninger bidrar de til et samfunn preget av toleranse, respekt, åpenhet og inkludering.

I Lier ser vi på mangfold som en normaltilstand og en ressurs. Her er alle elever våre elever. Inkludering handler om målrettet innsats for å trygge det psykososiale skolemiljøet og forebygge og håndtere krenkelser. Alle barn og unge skal oppleve å høre til. De skal møtes med tillit og respekt på skolen uavhengig av sosial bakgrunn, etnisk, religiøs eller språklig tilhørighet. Vi jobber aktivt for å utjevne sosiale forskjeller og forebygge utenforskap.

Den inkluderende lierskolen er basert på grunnleggende respekt for menneskerettighetene og menneskers likeverd.

Inkluderende opplæring innebærer at skolen aktivt må ta hensyn til barn og unges ulike forutsetninger og behov – i organisering, innhold og pedagogikk.

Elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø, §9A: Lierskolen har nullvisjon og nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Vi jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme elevenes helse, miljø og trygghet. Skolene har gode rutiner i forhold til forebygging, avdekking og håndtering av mobbing. Elever og foreldre er informert om den lovfestede retten til et godt skolemiljø, og de vet hvor de skal henvende seg dersom de mener at retten ikke er oppfylt. «Beredskapsteam mot mobbing» bistår skolene i arbeidet for et trygt og godt skolemiljø og kan veilede i enkeltsaker. Sosiale medier er en naturlig del av barne- og ungdomskulturen. Digital mobbing er blitt et økende problem som kan gå ut over elevenes helse, trygghet, trivsel og skoleprestasjoner. Skolen har ansvar for å sikre at elevene har godt nettvett. Dette innebærer god digital dømmekraft og en sunn og kritisk holdning til bruk av sosiale medier. Skolen oppmuntrer og hjelper elever til å bruke teknologi for faglig og sosial interaksjon på en positiv måte.

Sosial kompetanse: Skolen skal bidra til at elevene utvikler sin sosiale kompetanse. Elevene skal utvikle empati og respekt for andre, og evne til å samarbeide og samhandle. Skolen skal bidra til at elevene utvikler seg som selvstendige individer som vurderer konsekvensene av og tar ansvar for sine egne handlinger.

Opplæringen skal medvirke til at elevene utvikler sosial tilhørighet, og til at de kan mestre ulike roller i samfunns- og arbeidsliv og i fritiden.

Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. I skolen foregår den sosiale læringen gjennom samarbeid og samhandling om faglige oppgaver. Et læringsmiljø som preges av tillit og inkludering, bidrar til å øke elevenes faglige prestasjoner. (Meld. St. 28)

Hver skole har sin sosiale læreplan som bygger på de fem prinsippene: empati, samarbeidsferdigheter, selvhevdelse, selvkontroll og ansvarlighet.

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en veileder for skolen: Utvikling av sosial kompetanse.

Alle skolene gjennomfører den ikke-anonyme spørreundersøkelsen Spekter (Læringsmiljøsen-teret) minimum én gang per år og ved mistanke om at retten til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt. Da gjerne som en kartlegging i den plik- tige undersøkelsesfasen. Elevundersøkelsen er anonym og gjennomføres årlig på 5. til 10. trinn. Her får elevene si sin mening om læring og triv- sel i skolen. Resultatene analyseres på skole- og kommunenivå og relevante tiltak settes inn.

For å forebygge utvikling av bekymringsfullt skole- fravær er det lav terskel for igangsetting av tiltak.

Lier kommune har utarbeidet «Lierskolens veileder ved bekymringsfullt fravær» som beskriver teori, rutiner og tiltak. Lærerne er ansvarlige for dokumentasjon av alt elevfravær. Det er kontaktlæreres ansvar å avdekke hvor vidt enkeltelevers fravær overskrider 20 % siste måned. Da iverksettes rutiner og tiltak beskrevet i veilederen.

Kvalitetskjennetegn på beste praksis

Kvalitetstrapp; Trygt og godt skolemiljø – et egenvurderingsverktøy i skolens kvalitetsarbeid

Trappetrinnene bygger på hverandre og nivå 4 beskriver beste praksis

Nivå 4

De voksne på skolen tar ansvar for å skape en kultur som er basert på toleranse og respekt. Relasjonene mellom elever, lærere, ledelse og foreldrene er preget av tillit og alle føler seg sett og verdsatt. Det er kultur for å si ifra om forhold som ikke er gode. Personalet har en felles forståelse av at alle elevene er alle voksnes ansvar og jobber konfliktforebyggende. Det gjennomføres organiserte aktiviteter i friminuttene, og det sikres at alle inkluderes. De voksne er tett på og aktive deltakere i arbeidet med å skape et trygt skolemiljø. Planen for et trygt og godt skolemiljø, beredskapsplan mot mobbing og emosjonell og sosial kompetanse er godt kjent blant elever, foreldre og ansatte, og følges. Kartlegginger og data danner grunnlaget for gode tiltak. Skolen har et aktivt og engasjert foreldreutvalg og skolemiljøutvalg som samarbeider godt med skolen.

Nivå 3

Ansatte har felles holdninger og verdier og etterlever disse som oftest i praksis. De ansatte jobber forebyggende og elevene har gode relasjoner med en eller flere voksne. Planen for et trygt og godt skolemiljø er godt kjent i personalet, og ledelsen følger opp arbeidet. Personalet samarbeider på tvers av trinn. Tiltakene i enkeltsaker følges opp. Konflikter tas tak i, tiltak iverksettes og evalueres. Skolen har et program for konflikthåndtering, f.eks. elevmeglning. Hvert trinn har ansvar for å følge opp kartlegginger og undersøkelser. Elevrådet, foreldreutvalget og skolemiljøutvalget har faste møter med sakslister og referat, og alle representantene stiller.

Nivå 2

Skolen har en plan for et trygt og godt skolemiljø og for utvikling av elevenes emosjonelle og sosiale kompetanse, men det er opp til den enkelte lærer eller team å følge opp dette arbeidet. Konflikter oppdages ofte sent, og de ansatte følger ikke alltid opp meldinger om ubehagelige hendelser. Aktiviteter i friminuttene gjennomføres nå og da. God relasjonsbygging er opp til den enkelte lærer. Tiltakene i enkeltsaker gjennomføres tilfeldig. Verdier og holdninger er årlig tema i personalet. Foreldreutvalget, skolemiljøutvalget og elevrådet har sporadiske møter.

Nivå 1

Relasjonene mellom elever, lærere, ledelse og foreldre er svake. Verdier og holdninger er basert på individuelt skjønn. Konflikter oppdages sent eller tas ikke tak i. Obligatoriske kartlegginger tas, men følges ikke opp med tiltak. Skolen har beredskapsplan mot mobbing, men følger ikke opp tiltakene. Skolen har ingen plan for et trygt og godt skolemiljø eller plan for utvikling av elevenes emosjonelle og sosiale kompetanse. Skolen har elevråd, men få vet at de har møter eller hvilke saker som tas opp. Foreldreutvalg og skolemiljøutvalg er nedsatt, men det er sjelden møter og dårlig samarbeidsklima.

Bevegelsesglede og sunne matvaner

Mål

Elevene i lierskolen har kunnskaper og ferdigheter som setter dem i stand til å ta gode helsevalg. De er fysisk aktive og har sunne matvaner og bidrar dermed til et samfunn med god folkehelse.

I lierskolen har vi valgt å sette fokus på bevegelsesglede og sunne matvaner. Vi vet at det er positive opplevelser med fysisk aktivitet som skaper livslang bevegelsesglede (Helsedirektoratet; Trivsel i skolen). Tiltak for bevegelsesglede og sunne matvaner skal nedfelles i skolens rutiner og være en naturlig del av elevenes skolehverdag. Tett samarbeid med foresatte og skolehelsetjenesten er en forutsetning for å lykkes i dette arbeidet.

Sunne og aktive liunger - bevegelsesglede: Alle elevene deltar i minst en halv times fysisk aktivitet i løpet av skoledagen. Dette kan organiseres som fysisk aktivitet, eller helst som fysisk aktiv læring. Målet er at alle skal med. Da må det velges inkluderende og lekpregede aktiviteter, samarbeidsaktiviteter, fokus på innsats, aksept for prøving og feiling samt medvirkning. Det er viktig med variasjon i aktivitetene og at de foregår i trygge omgivelser. Den helsemessige gevinsten kommer med høy intensitet. I friminuttene legger skolen til rette for at elevene skal være aktive. Elevene skal ha gode valgmuligheter og flere attraktive alternativer for bevegelsesglede både ute og inne. Skolen oppmuntrer elevene til å gå eller sykle til og fra skolen med mindre de er avhengig av skolebuss. Både fysiske, psykiske og sosiale aspekter utvikles i en positiv retning gjennom tilbud om mye og variert bevegelse.

Sunne og aktive liunger - sunne matvaner:

Skolen legger til rette for et mellommåltid i tillegg til lunsj. Enten ved at foresatte sender med dobbel matpakke eller gjennom skolefruktordningen. Elevene må få god nok tid til å spise i trygge og trivelige omgivelser. Der skolen har kantine er maten som selges et sunt alternativ til matpakka.

I løpet av skoleåret skal alle elever få delta i felles måltider. Ved jevnlig påfyll med mat er det enklere å yte mer og holde konsentrasjonen og aktiviteten

oppe. Spisevaner etableres ofte tidlig i livet og har en tendens til å vedvare.

Kvalitetskjennetegn på beste praksis

Kvalitetstrapp; bevegelsesglede og sunne matvaner – et egenvurderingsverktøy i skolens kvalitetsarbeidet.

Trappetrinnene bygger på hverandre og nivå 4 beskriver beste praksis:

Nivå 4	Alle elevene trives og er aktive i friminuttene og på skolen. De er motiverte for å delta i aktivitetene ut fra egne forutsetninger. Aktivitetene er godt tilrettelagt og alle har noen å være sammen med. Det er gode relasjoner og positiv samhandling mellom alle aktører (voksne og elever). Miljøet preges av positive holdninger og at elevene motiverer hverandre. Elevene har helsefremmende levevaner og tar sunne helsevalg.
Nivå 3	Skolen har gode innarbeidede rutiner og stimulerer til helsefremmende levevaner, fysisk aktivitet, matvaner og trivsel. Tilrettelagt og organisert fysisk aktivitet står på timeplanen, og alle elever er i fysisk aktivitet daglig i skoletiden, hvor 15 min har høy intensitet. De voksne er positive forbilder og drivkrefter i aktivitetene. Fysisk aktivitet benyttes regelmessig som metode for læring. Elever løfter hverandre opp og frem. De voksne gir positive og konstruktive tilbakemeldinger. Skolen stimulerer til og tilrettelegger for lunsj og mellommåltider i løpet av skoledagen. Sunne levevaner er tema i undervisningen, på foreldremøter og i elevrådet.
Nivå 2	Timeplanen er organisert og tilrettelagt for at elevene daglig kan være i fysisk aktivitet, ha mulighet til helsefremmende måltidsrytme og stimuleres til sunne kostvalg. Lærere har kunnskap om hvorfor og hvordan bruke fysisk aktivitet som et av sine pedagogiske verktøy. Anvendelsen av kunnskapen er lite systematisk og personavhengig.
Nivå 1	Personalet har kunnskap om helsefremmende levevaner og videreformidler dette til elever og foreldre. Skolen jobber usystematisk med å tilrettelegge for sunne levevaner. De voksne legger til rette og starter opp aktiviteter, men forventer at aktiviteten drives av seg selv. Ikke alle deltar og enkeltelever dominerer aktiviteten. Mye tid brukes på konfliktløsning. Systematisk arbeid med fysisk aktivitet foregår i gymtimene. Det er lagt til rette for én spisepause, men ingen mellommåltider.

5. KVALITET I LEDELSE

Vi definerer ledelse på tre nivåer. Med læringsledelse mener vi lærernes klasseledelse, mens skoleledelsen omfatter rektor og inspektørens pedagogiske ledelse av personalet. Det tredje ledernivået defineres som faglig skoleeier under ledelse av oppvekstsjefen.

Læringsledelse

Læringsledelse har vært et utviklingsområde for lierskolen de siste årene. Satsingen er godt forankret på alle skolens nivå, og er nå forventet implementert som god praksis. Kvalitetsarbeidet er nært knyttet til skolens kjernevirksomhet, lærerens undervisning og elevenes læring.

Kjennetegn på god læringsledelse er i hovedsak et verktøy for refleksjon og utvikling, og danner utgangspunkt for god praksis og relevante og praksisnære drøftinger mellom skolens ansatte. Kjennetegnene brukes også i forbindelse med skolevandring og kollegaveiledning.

God læringsledelse:

- tar ansvar for støttende og gode relasjoner
- fremmer motivasjon og positive forventninger
- skaper god læringskultur
- etablerer regler og rutiner som virkemiddel for å fremme læring

Læringsledelsen fungerer godt for alle elever uansett personlige læringsforutsetninger, kjønn og sosial, kulturell og økonomisk bakgrunn.

Vurdering for læring

Det er fire prinsipper som er sentrale for å få til en læringsfremmende undervisningsvurdering:

- Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem.
- Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.
- Elevene skal få råd om hvordan de kan forbedre seg.
- Elevene skal være involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.

Disse fire prinsippene er forskningsbaserte og en del av forskrift til opplæringsloven. Alle elever har rett på undervisningsvurdering. Gjennom undervisningsvurderingen får elevene informasjon om den faglige utviklingen. Når vurderingsinformasjonen brukes til å fremme læring og tilpasse opplæringen, kalles det «vurdering for læring» (Utdanningsdirektoratet).

Tilpasset opplæring og likeverdige muligheter

Tilpasset opplæring innenfor fellesskapet er grunnleggende elementer i lierskolen. Opplæringen legges til rette slik at elevene bidrar til felles-

skapet og opplever gleden av å mestre og nå sine mål.

I arbeid med fag skal elevene møte utfordringer de kan strekke seg mot, og som de kan mestre på egen hånd eller sammen med andre.

Dette gjelder også for elever med særlige vansker eller særlige evner og talenter på ulike områder. I samarbeid skal mangfoldet bidra til å styrke både fellesskapets og den enkeltes læring og utvikling.

I opplæringen skal mangfoldet i elevenes bakgrunn, forutsetninger og interesser møtes med et mangfold av utfordringer.

Uavhengig av kjønn, alder, sosial, geografisk, kulturell eller språklig bakgrunn skal alle elever ha like gode muligheter til å utvikle seg i et inkluderende læringsmiljø.

Tilpasset opplæring for den enkelte elev kjenne- tegnes ved variasjon i bruk av lærestoff, arbeidsmåter, læremidler samt variasjon i organisering av og intensitet i opplæringen. Elevene har ulike utgangspunkt, bruker ulike læringsstrategier og

har ulik progresjon i forhold til nasjonalt fastsatte kompetansemål.

Norsk utdanning har vært preget av en vente- og se-holdning. Troen på at problemene løser seg etter hvert, viser seg i mange tilfeller å være feil (Meld. St. 18 (2010-2011, Læring og fellesskap). I lierskolen er vi opptatt av tidlig innsats. Nødvendige tiltak skal settes inn tidlig i utdannings-systemet og idet utfordringer oppdages. Lærevansker handler om at eleven ikke lærer seg det som er forventet på bestemte alderstrinn. Elever som trenger ekstra hjelp og støtte skal fanges opp, og i tett samarbeid med PP-tjenesten og hjemmet, følges opp med individuelle og læringsfremmende tiltak. Spesialundervisning skal være en sikring for dem som ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. Realistiske mål for hver enkelt elev, konkrete tiltak og evaluering av resultater skal sørge for kvalitet i opplæringen. Både lærere og spesialpedagoger må inneha den tilstrekkelige kompetansen for å kunne fange opp og følge opp. Det er et viktig prinsipp i lierskolen at spesialundervisningen i størst mulig grad skal skje inne i klasserommet slik at alle elever får ta del i klassefellesskapet.

Kompetanse for mangfold

Flere av lierskolene kjennetegnes av et flerspråklig miljø. Dette mangfoldet er et av flere forhold som legger premissene for pedagogisk tilrettelegging,

både innenfor tilpasset opplæring og i spesialundervisningen. Skolene kartlegger språkferdighetene tidlig og sørger for god kvalitet i språkopplæringen.

Skolene verdsetter og anerkjenner elevenes flerspråklighet og kulturelle mangfold, og anser dette som en viktig ressurs.

Gjennom blant annet å tilby tospråklige digitale læringsressurser, bidrar skolene til at barn og unge får utviklet sin språklige kompetanse.

Samarbeid med hjemmet

Samarbeidet mellom hjem og skole er sentralt både i forhold til å skape gode læringsvilkår for den enkelte og et godt læringsmiljø i gruppen og på skolen. En forutsetning er god kommunikasjon. Det flerkulturelle perspektivet må være en del av det systemiske samarbeidet om skolemiljøet og den enkelte elev. Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (Nafo) har utarbeidet materiell på flere språk som kan benyttes. Samarbeid mellom skole og hjem er et gjensidig ansvar, men skolen tar initiativ og legger til rette for dette. Styringsdokumenter for skole danner grunnlaget for samarbeidet, og de foresatte har reell mulighet for innflytelse på egne barns læringsarbeid faglig og sosialt.

Lærernes bidrag til å nå målene i kvalitetsplanen

Læreren bruker kjennetegn på god læringsledelse som et verktøy for refleksjon og utvikling og legger stor vekt på opplæring og metoder som bidrar til å øke elevenes motivasjon for læring. Undervisningen er praktisk, relevant, utfordrende og variert, og læreren benytter mange ulike læremidler. Læreren har god læreplanforståelse og vektlegger formålet med faget for å fremme dybdelæring.

Elevene møtes med høye forventninger, tro på at de kan lykkes og utfordringer de kan strekke seg etter slik at de kan nå sitt fulle potensiale.

Læreren bidrar aktivt til en god delings- og samarbeidskultur med lærere på ulike trinn og i lærernetverkene på tvers av skoler. Her lærer lærerne av hverandre og reflekterer over egen praksis for å skape undervisning av beste kvalitet.

De planlegger opplæring i fellesskap, prøver ut og deler erfaringer. Trappene i kvalitetsplanen brukes som et verktøy av den enkelte lærer for å vurdere egen praksis, og i samarbeid med kollegaer til å vurdere skolens ståsted innenfor de ulike områdene.

Livsmestring er et sentralt tema, og lærerne jobber aktivt med å utvikle elevenes sosiale kompetanse. De har gode rutiner i forhold til fysisk aktivitet og måltidsrytme. Lærere er tett på elevene, og rutiner for forebygging og håndtering av mobbing er kjent og følges opp.

Kvalitet i skoleledelse

Skolelederne i Lier kommune driver elevsentrert ledelse ved å sette fokus på og ha høye forventninger til elevens læring og til lærernes pedagogiske praksis. Åpenhet og det å gi en autentisk bilde av skolens virksomhet vektlegges. Skolelederne setter konkrete mål for lærerne.

Skolelederne er læringsledere. De deltar aktivt i lierskolens utviklingsarbeid, følger opp og er pådrivere i skolens utviklingsarbeid og satsingsområder.

De holder seg faglig oppdatert på ledelse og elevenes læring. Rektorer og inspektører setter standarder for god pedagogisk praksis. De kan veilede medarbeiderne, forebygge konflikter og har tillit i relasjoner. Skolelederne leder lærernes kompetanseutvikling.

Å skape en samarbeidskultur er en viktig skolelederoppgave. Skoleledelsen sørger for god intern og ekstern kommunikasjon, den bidrar til kunnskapsdeling på tvers av trinn, til å skape en god delingskultur i personalet og stimulerer til deltakelse i ulike nettverk.

Skoleledelsen forvalter og styrer skolen godt. De har innsikt i kommunens styringssystem og kan anvende skolens ressurser optimalt. Skoleledelsen er lojal til budsjett, vedtak og skolens resultatavtale. Skoleledelsen utvikler kontinuerlig god struktur på skolen. Gjennom dette bygger skoleleder, sammen med lærere og skoleeier, kapasitet (styrke og evne) for fremtiden.

Skoleledernes bidrag til å nå målene i kvalitetsplanen

Skoleledelsen arbeider aktivt for å implementere kvalitetsplanen på egen skole gjennom å holde fokus på dybdelæring og folkehelse og livsmestring. Elevenes motivasjon og mestringsforventning er gjennomgående temaer i skolens utviklingsarbeid. Skoleleder må legge til rette for langsiktig tenking for å heve elevenes læring.

Ledelsen har fokus på læreplanarbeid med særlig vekt på formålet med faget for å fremme dybdelæring. Den legger opp til refleksjon blant lærerne rundt fremtidens kompetanser og fagspesifikk kompetanse.

Skoleledelsen arbeider for en god delings- og samarbeidskultur mellom lærere på ulike trinn og i lærernetverkene på tvers av skoler. Her lærer lærerne av hverandre og reflekterer over egen praksis for å skape undervisning av beste kvalitet. Ledelsen oppfordrer lærerne til å bruke mange ulike læremidler og sørger for kompetanseheving, felles utprøving, deling og refleksjon av praktisk, relevant, utfordrende og variert undervisning.

Ledelsen støtter lærerne i å prøve ut nye idéer og sørger for tilgjengelig litteratur som leses og drøftes for å skape utvikling som er i tråd med teori og forskning.

De har tydelige forventninger til at lærerne planlegger undervisning, prøver ut og deler erfaringer i fellesskap. Ledelsen motiverer lærerne til å tenke utenfor boksen og utfordre egen komfortsone.

Livsmestring er et sentralt tema i skolens arbeid og ledelsen legger til rette for at det jobbes med sosial kompetanse og gode rutiner i forhold til fysisk aktivitet og måltidsrytme. Lærere og ledere samarbeider i mobbesaker, og skolen har gode inspeksjonsrutiner i friminuttene. Forskriftsmessige rutiner i forebygging og håndtering av mobbing er kjent og følges av alle ansatte. Ledelsen innhenter hjelp fra beredskapsteamet i vanskelige saker.

Kvalitet i skoleeierskap

Lier kommune har en skoleeier med høye ambisjoner og evne til gjennomføring. Gjennom strategisk ledelse med få og prioriterte utviklingsområder over tid, spisses fokus mot viktige mål. Skoleeier og ledere skal dra i samme retning og prioritere felles satsinger. Det legges til rette for kompetanseheving der erfaring og praksis deles.

Lierskolen skal være en lærende organisasjon, og de månedlige ledernetverkene, samt ett årlig skolelederseminar er viktige arenaer for å bygge kollektiv kapasitet.

Gjennom tydelig forventningsstyring og tett oppfølging balanserer skoleeier krav, støtte og autonomi. Skoleeier har kompetanse til å analysere data, tilbyr gode faglige støttesystemer og bidrar til tverrfaglig samarbeid.

Skoleeiers bidrag til å nå målene i kvalitetsplanen

Skoleeier følger opp mål og tiltak i kvalitetsplanen og sikrer en felles forståelse hos skolelederne. Det legges til rette for kompetanseheving og deling for skoleledere, lærere og andre ansatte innenfor «dybdelæring» og «folkehelse og livsmestring». Metodene er i hovedsak lærende møter og nettverk. Skolelederne er organisert i kretssamarbeid hvor blant annet utfordringer og muligheter knyttet til kvalitetsplanen står på agendaen. Skoleeier oppmuntrer skoler til å prøve ut ny pedagogikk i tråd med aktuell skoleforskning og knyttet til utviklingsområdene i kvalitetsplan.

Skoleeier er ikke bare opptatt av tall, men også av det som kan fortelles om kvalitet. Lierskolens utviklingsområder følges opp gjennom god dialog med skolelederne i minimum tre resultatsamtaler gjennom året. Skoleeier har god kunnskap om og innsikt i kommunens resultater, hver enkelt skoles resultater og skolenes egenart for å kunne stille realistiske krav og tydelige forventninger. Det er god balanse mellom støtte og kontroll, og den enkelte skoles målsettinger og resultater ses i sammenheng med eget utviklingspotensial. Skoleeier jobber kontinuerlig for at skolenes læringsmiljø skal fremme folkehelse og livsmestring.

6. RESULTATMÅL FOR LIERSKOLEN 2016-2020

Utviklings-områder	Kilde	Indikator	Mål
Dybdeløring	FAGOVERGRIPENDE KOMPETANSE		
	Dybdeløringsundersøkelsen	Kritisk tenkning	Positiv trend hvert år og grønt i 2020
		Samarbeid og samhandling	
		Lære å lære	
	Nasjonale prøver	Lesing	Over landsgjennomsnitt
		Regning	
		Engelsk	
	FAGSPESIFIKK KOMPETANSE I BASISFAGENE		
	Skriftlig eksamen	Norsk	Over landsgjennomsnitt
		Engelsk	
		Matematikk	
	DYBDEUNDERVISNING		
	Elevundersøkelsen	Praktisk, relevant og variert oppløring	Positiv trend hvert år og grønt i 2020
	Dybdeløringsundersøkelsen	Lørernes oppmuntring til kreativitet	
	MOTIVASJON OG MESTRINGSFORVENTNING		
Elevundersøkelsen	Motivasjon	Positiv trend hvert år og grønt i 2020	
	Faglig utfordring		
Dybdeløringsundersøkelsen	Mestringsforventning		
DIGITAL KOMPETANSE			
Digital kartleggingsprøve	Andel elever under kritisk grense	Positiv trend hvert år og < 25% under kritisk grense i 2020	
Folkehelse og livs-mestring	SUNNE OG AKTIVE LIUNGER		
	Dybdeløringsundersøkelsen	Helse og livsmestring	Positiv trend hvert år og grønt i 2020
	Elevundersøkelsen	Mobbing blant elever	Grønt hvert år
Elevundersøkelsen	Boblekart	> 65% er motiverte og trives < 10% er verken motiverte eller trives	
		Viser sammenhengen mellom trivsel og motivasjon for læring.	

LITTERATURLISTE

Digitale ferdigheter for alle, lastet ned 1. desember 2016 fra:

<http://iktsenteret.no/sites/iktsenteret.no/files/attachments/icils-rapport.pdf>

Fullan, M. (2014): Å dra i samme retning. Et skolesystem som virker. Oslo: Kommuneforlaget.

Hargreaves, A. og Fullan, M. (2014): Arbeidskultur for bedre læring i alle skoler. Hva er nødvendig lærerkapital? Oslo: Kommuneforlaget.

Hattie, J (2012): Visible learning for teachers. New York: Routledge.

Irgens, E. J (2011): Dynamiske og lærende organisasjoner. Ledelse og utvikling i et arbeidsliv i endring. Bergen: Fagbokforlaget.

Kvalitetsplan (2016 - 2020): Læringsløp Drammen. Å lykkes i hele læringsløpet. Drammen kommune.

Kvalitetsplan (2016 - 2020): God, bedre, best. Stavanger kommune.

Kvalitetsplan (2015 - 2018): Kvalitetsplan for Sandnesskolen. Sandnes kommune.

Læringsmiljøsentret: Retningslinjer for å forebygge digital mobbing i skolemiljøet.

Meld. St. 28 (2015 - 2016): Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av kunnskapsløftet.

Meld. St. 22 (2010 - 2011): Motivasjon – Mestring – Muligheter. Ungdomstrinnet.

Nordahl, T. (2012): Dette vet vi om klasseledelse. Oslo: Gyldendal forlag.

Nordahl, T. (2010): Eleven som aktør. Fokus på elevens læring og handlinger i skolen. Oslo: Universitetsforlaget.

Nordahl, T. (2007): Hjem og skole – hvordan skape et bedre samarbeid? Oslo: Universitetsforlaget.

NOU 2015:8: Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser.

NOU 2010:7: Mangfold og mestring. Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet.

Roald, K. (2012): Kvalitetsvurdering som organisasjonslæring. Når skole og skoleeier utvikler kunnskap. Bergen: Fagbokforlaget.

Robinson, V. (2015): Elevsentrert skoleledelse. Oslo: Cappelen Damm AS.

Skandsen, T, Wærness, J.I. og Lindvig, Y. (2012): Entusiasme for endring. En håndbok for skoleledere. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Utdanningsdirektoratet: Utvikling av sosial kompetanse – veileder for skolen.

Opplæringen i skolen skal åpne dører mot verden og fremtiden og gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring (fra formålsparagrafen).

**LIERSKOLEN – fundament for livet,
springbrett til verden**

